

Dette værk er downloadet fra **Danskernes Historie Online**

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hjemmet og Skolen.

Meddeleser

fra

Latin- og Realskolen

paa Bornehedamsveien

til

Clevernes Forældre.

Nr. 5.

København, 1862.

Trykt hos S. Trier.

Hjemmet og Skolen.

Meddelesser

fra

Latin- og Realskolen

paa Værnedamsveien

til

Clevernes Forældre.

Nr. 5.

Kjøbenhavn.

Trykt hos S. Trier.

1862.

Skolen har nu naaet det Trin, da ogsaa Drengeskolen i det
Væsentlige kan ansees for fuldstændig organiseret; de mange
Forældre, der samstemmende med Skolens Anstuelser og
Grundsetninger have sluttet sig til den, og der have med-
virket til, at det længselsfuldt imødesatte Tidspunkt er naaet,
modtage vor Tak for den Trostlab, Tillid og Udholdenhed,
hvormed de have støttet Skolens Bestræbelser og hjulpet
den ud over de første og vanskeligste Udviklingstrin. Det
ligger jo ligefrem i Forholdenes Natur, at denne Tilslut-
ning hos mange ikke kunde ske uden en vis Frugt og Twivl;
vi sætte saa meget høiere Priis paa, at Tilliden dog har
været stærkere end Frugten, da vi ikke kunne vise uvidende
om, at Skolen ogsaa har virksomme Modstandere. Vor
Overbeviisning om, at der ogsaa ad den Bei, vi følge,
kan naaes tilfredsstillende Resultater, er i de forløbne 8 Aar
ikke blevet svækket. Vi nære det Haab, at Skolen for Frem-
tiden kan arbeide under noget gunstigere Vilkaar, da den
Kraft, der ideligen maatte anvendes paa at organisere de
manglende Led, nu udelukkende kan bruges til at prøve og
forbedre den indførte Organisme i Medfør af de Erfa-
ringer, Skolen har gjort og fremdeles vil gjøre. Ogsaa
udadtil tør Skolen vel vente større No og Fasthed, da

det jo nok tør antages, at de stedfundne Forhandlinger og Overveiesser i Forbindelse med gjorte Erfaringer efterhaanden har udskilt en Kreds af Forældre, der af egen, fast og i det Væsentlige fælles Overbeviisning og med den Alvor, der følger dermed, slutter sig til Skolen og med hvem den i Tryghed kan samarbeide. En saadan Kreds af Forældre er en nødvendig Betingelse for at Skolen kan arbeide i No og med Sikkerhed, hvorimod den ofte har følt sig besværet af Forældre, der kun lokes af Nyhedens Interesse og manglende Evne til at opfatte og begrændse den Opgave, Skoleundervisningen og Skoleturten har at løse, og som derfor ogsaa ere ude af Stand til rettelig at vurdere de Midler, der anvendes for at naae Maalet.

Ganske anderledes heldig er Skolen stillet til de Forældre, der have et aabent Øje for det Væsentlige, og som samvittighedsfuldt ere bekymrede for det, der først er forødcent. Med dem kan der tales aabent og ligefremt, saavel om Punkter, hvor Anstuelserne ere afvigende, som om Heil, der fra en af Siderne ere begaaede; de føle sig vistnok i deres egen Gjerning, ligesaavelsom vi, bethygede og hdmhgede af Erfaringer, der stadfæste, at omi ogsaa Landen er villig, er dog Kjødet strøbeligt. Vi nære den Tro, at de Resultater, der ere vundne ved en saadan human og alvorlig Samarbeiden, ligesaavvel ville styrke Hjemmets som Skolens Bestræbelser, og at de ville være det bedste og stærkeste Baand imellem Hjemmet og Skolen og den bedste Støtte for dens fremtidige Virksomhed.

Om direkte Meddelelser fra de enkelte Lærere til Hjemmet.

Den isjor indførte Orden, at ogsaa de enkelte Lærere direkte kunne give Hjemmet Meddelelse, naar der i deres Tag hos nogen Discipel viser sig Mangel paa Hjemmeflid, Glemsonhed eller dessige Feil, til hvilс Forebhæggelse for Fremtiden Hjemmets Medvirkning er ønskelig eller nødvendig, har viist sig nyttig og vil ogsaa fremdeles blive ved. Om ogsaa slige Meddelelser i Førstningen af og til opfattedes feilagtigt, enten som en Klage over Disciplens Mangel paa Flid i det Hele eller vel endog som en indirekte Besværing over Hjemmets Paapassenhed og Omsorg, har Sagen dog efterhaanden ordnet sig i Overeensstemmelse med hvad Skolen har tilsigtet. Menningen med disse Meddelelser er jo kun at give de cærede Forældre Vink om, naar Disciplen enten aldeles har manglet Flid eller denne har været utilstrækkelig eller anvendt paa en uriktig Maade, altsaa at yde Hjemmet en velmeent Hjælp i at kontrollere deres Børns Arbeide. Det kan ofte være vanskeligt for Forældrene at bedømme, om deres Børn have anvendt tilhørlig Flid, og at opdage, i hvilke Retninger den muligen har været utilstrækkelig; slige Vink ville vel derfor være egnede til efterhaanden at hjælpe Tagtagelsen paa rette Spor.

Det vil hos de fleste Disciple høre til Undtagelserne, at de aldeles ikke have forberedt sig paa deres Lektier; særlige Omstændigheder kunne vel en enkelt Dag bevirke saadant, eller en enkelt Lektie kan engang blandt flere blive glemt eller betragtet som saa let, at Overlæsning ikke ansees for-

nøden. Langt almindeligere er det derimod, at Forberedelsen i det Hele har været flygtig og tankeløs, saa at Disciplen vel, som det hedder, har læst paa sin Lektie, men enten saa godt som ikke har lært eller beholdt noget af den eller dog er i høi Grad usikker i hvad der juſt maa fordres nøagtigt, og dette kan jo hændes ikke blot naar Disciplen ikke har villet give sig tilstrækkelig Tid med sine Lektier, men selv om han har siddet længe over dem, naar Sindet har været spredt og Tankerne ikke ved Arbeidet. Ofte blive ogsaa Skolens Bestræbelser for i Undervisningstimerne, middelbart og umiddelbart, at lære Disciplen den rette Maade at lære paa frugtesløse for længere Tid, idet han ikke kan komme bort fra gammel Vane eller den tilshyneladende nemmeste Maade, og saaledes f. Ex. troer, at han kan lære en Grammatiklektie ved blot at blive ved at læse den igjennem, istedetfor ved stykkevis at indpræge sig og forbinde de enkelte Dele; Resultatet bliver det samme, at han ikke kan den, selv om han har læst den 10 Gange igjennem. Ofte kan ogsaa Forberedelsen i en anden Henseende være utilskelig, idet Disciplen ikke har paaagtet Alt hvad der ved en given Lektie er fordret af ham; naar han saaledes vel kan oversætte et ham foresat Stykke i et fremmed Sprog, men ikke kender eller har efterseet Grundformerne og Bønnerne af den forekommende Ord, selv naar det udtrykkeligt er forlangt, maa Resultatet atter blive det samme, at han ikke kan hvad der er foresat og ikke nærer hvad der juſt derved skulde næaes; eller naar f. Ex. en Discipel i en af de lavere Klasser, hvor Skriftrivningen skal indøves ikke ved Hjælp af grammatiske Regler men ved at

Børnene holdes til at see, hvorledes de enkelte Ord, der forekomme i de Stykker af Lærebogen, der benyttes i dette Diemed, ere stavede, maaſke nok har øvet sig i at opfatte Indholdet af det opgivne Pensum og tilfredsstillende kan oplæse eller fremſige det, medens han dog har manglet Ro og Stadighed til at indprænte sig, hvorledes de enkelte Ord ere stavede, bliver ogsaa Følgen, at Hjemmesliden viser sig utilstrækkelig, naar Stykket nu paa Skolen skal ſtrives uden Benyttelſe af Bogen.

Oſte vil derfor en ſaadan Meddelelſe til Hjemmet ikke blot underrette om, at Resultatet er utilfredsstillende, at Disciplen enkelte eller flere Gange ikke har funnet sine Ting, men Værerne ville tillige ſtræbe at give bestemtere Paa- viisning af hvad der i det Enkelte ſavnes eller hvori det uheldige Resultat efter deres Formodning eller Overbeviisning har ſin Grund, og ligesom den derved forhaabentlig vil kunne være Forældrene en Hjælp ved Tillyuet med deres Børns Forberedelse, ſaaledes vil den vel ogsaa under-tiden, hvis den muligen ſkulde vidne om en mindre riktig Opfattelſe af Barnets Væren, kunne give dem Anledning til at meddele Skolen Oplyſninger, der kunne veilede den til i det enkelte Tilfælde at finde Grunden til det ofte utilfredsstillende Forhold mellem Disciplens Arbeide og dets Udbytte.

Thi den indſtændige Anmodning maae vi rette til de ærede Forældre, at de i større Udstrækning end hidtil ville hde os Meddelelſer om Clevernes Væren udenfor Skolen, og at de ville ſøge Oplyſninger, hvor de ikke ſelv kunne finde ſig tilrette i, hvad Skolen ønsker og tilsigter, eller hvor de ikke føle ſig iſtand til at bedømme, hvorvidt

de Undskyldninger, som Børnene jo ofte fremkomme med, ere berettigede eller ikke.

Man maa vel huske paa, og det kan ikke gjentages for ofte, at det kun er ved en stadig Begejvirkning imellem Hjemmet og Skolen at der kan tilveiebringes en Samvirken, der er til Held og Velsignelse for Barnet, og at en saadan Medhjælp fra Hjemmets Side er en absolut nødvendig Betingelse, naar Skolen skal have Haab om at kunne løse sin Opgave hos den Enkelte. Især maae vi lægge Mødrene dette paa Hjerte, da de jo ikke alene ofte af meget naturlige Grunde langt lettere kunne fremkalde og fastholde Barnets Fortrolighed, men desuden ofte ganste anderledes end Fædrene have Lejlighed til at iagttage, hvorledes Barnet i Hjemmet stiller sig til sin Opgave, til mødende Vanskeligheder og Fristesser og til Skolens Paa-virkning i det Enkelte. Denne specielle Anmodning rettes jo ikke til Mødrene for at forsøge de Vanskeligheder og det Arbeide, Omsorgen for Hjemmet kan give, men for at hjælpe og støtte deres Bestræbelser; det vil i de fleste Tilfælde vistnuok ikke slaae feil, at en direkte Henvendelse til Skolen vil tage meget mindre Tid end der ofte ofres paa Udtaleller til Uvedkommennde, og, hvad der er det Væsentlige, som oftest vil have langt heldigere Virkning med Hensyn til den Bekymring og Uklarhed, der betynger Sindet.

Det er jo vel overhovedet Tilfælde i alle Forhold i Livet, og ikke mindst i dem, der hvile paa gjensidig Kjærlighed og Tillid og tilsigte en Samvirken, at en aaben Udtalelse og en velvillig Imødekommnen bevarer for mange Missforstaaelser og Bryderier. Det Ansvar, Forholdet til

Børnene paalægger saavel Hjemmet som Skolen, gjør det derfor til en fælles alvorlig Pligt at forebygge, at ikke Forfængelighed og Egenkærslighed skal lukke Hjertet og Munden og hindre en aaben og velvillig Forstaaelse, der kan hæve mulige Missforstaelse, inden det bliver for silde; thi Barnet er kun daarligt tjent med, at den lovpriste Samvirken imellem Hjemmet og Skolen kun er et smukt og livligt Drømmebillede, det trænger til at den bliver en velsignet Virkelighed.

Den opdragende Skole.

Vi have ofte brugt det korte Udtryk: „den opdragende Skole“ og derved betegnet Malet, vi efterstræbe, og den pædagogiske Erfjendelse, vi søger at gjøre til Maalestof for vor praktiske Skolegjerning. Da ogsaa dette Udtryk, saavel offentlig som privat, stærkt er angrebet i den i længere Tid førte Forhandling om Skolespørgsmaal, og muligvis nogle Forældre derved kunne være blevne tvivlaadige og usikre i deres Dom, saa have vi deri fundet Anledning til at udtales noget nærmere om dette Punkt.

Udtrykket have vi optaget efter afdøde Professor Fr. Lange, der i sine Forelæsninger og i sit Skrift „Livet og Skolen“ udførlig har forklaret og begrændset den opdragende Skoles Maal og Midler og tillige esterviist dens

Berettigelse og Bethydning. Var Talen her kun om, hvorvidt Udtrykket var mere eller mindre heldigt valgt, saa var Enigheden jo let at tilveiebringe og Forhandlingerne ikke af snyderlig Bethydning, men Sagen stiller sig ganske anderledes, naar Udtrykket angribes for det derved betegnede Indholds Skuld, naar Ideen om den opdragende Skole forvansktes og Bestræbelser, der have til Førmaal saa godt som muligt at gjennemføre den, opfattes feil og stilles i en falsk og vildledende Belysning. Dette har i den første Skolestrid været Tilsældet i saa høi Grad, at man ofte fristes til at twile om, at Angriberne have havt Stunder og Kvæst til at gjøre sig bekjendte med det, de forkaste. Som oftest stilles der et selvlavet Vrængebillede op, som naturligvis Ingen vil forsvarer, og som det jo er let at slaae sig til Midder paa. Vi ville ikke polemisk følge alle de Udtalelser, der ere fremkomne i denne Retning, vi agte kun at berøre nogle af dem, der kunne give Lejlighed til i nogle sorte Træk at opfriske Grundtanke for den opdragende Skole, saaledes som den foresvær os, og at udtales os om Muligheden af at give denne Grundtanke praktisk Bethydning.

En stor Deel af de Angreb, den opdragende Skole har været utsat for, har ligefrem sin Grund i, at Begrebet opfattes eensidig. Det rette fyldige Begreb om den opdragende Skole kan kun vindes, naar Skolen betragtes i sin Heelhed og Almindelighed, omfattende saavel Drenges- som Pigeskoler af alle Grader, ligesra Fattigskolen, med det mindste Apparat, til Latin-skolen, med det største Apparat, altsaa ogsaa alle Alderstrin, fra det 6te til det 18de eller 19de Åar.

Alle disse Skoler have et naturligt fælles Endemaaal, de skulle alle være opdragende o: de skulle igjennem Ordet, saavel det mundtlige som trykte, og igjennem Tugten søger at paavirke Eleven saaledes, at han (hun) hengiver sig med Lyst, Alvor og Trostlab til sin Gjerning,strebe at fremkalde en harmonisk Udvilning af alle Sjæleevner, saa at ikke alene Erfjendelsen og et fornuftigt Omdømme vækkes ved Bearbejdelsen og Tilegnelsen af Lærestoffet, men ogsaa tillige Villien styrkes og Gemyttet befrugtes, og Eleven bliver istand til med Selvkritik at arbeide paa sin videre Selvopdragelse og paa at tilegne sig og gjennemføre en ideel Livsanskuelse.

En isoleret Betragtning af en enkelt Art af Skoler eller af et vist Alderstrin giver ikke det fyldige og klare Begreb. Vilde man saaledes kun kaste Bliffet paa de øverste Klasser i en Latin-skole med Hensyn til det angivne Formaal, og uden videre oversøre det Karakteristiske i Forholdet der ogsaa paa de øvrige Klasser og paa andre Arter af Skoler, saa udsætter man sig let for en eensidig Opfattelse, der negter Berettigelsen af den opdragende Skole og sætter sig imod de Forbringer, der stilles i Medfør af en Betragtning af hele Undervisningsvirksomheden.

Der er og maa jo være Forskjel paa den Maade, paa hvilken Eleven paavirkes paa de første og sidste Trin af sin Skoletid. Da denne Forskjel viser sig tydeligst udpræget i Latin-skoler, der have Børn fra det 6te til det 18de og 19de Aar, saaledes som Tilfældet er her ved Skolen, saa tillade vi os i almindelige Træk at antyde, hvorledes vi opfattede denne Forskjel imellem de laveste og

høieste Klasser, idet vi i øvrigt henvise til supplerende Udtalelser i tidligere Hefter.

Medens Eleverne paa de lavere Trin væsentlig vœkkes og paavirkes ved det mundtlige Ord, ligesom lever i og af det, Læreren personligen har og meddeler dem, saa at deres Liv og Væren har sine dybe Rødder i og er afhængig og betinget af Lærerens Liv og Væren, og medens de endnu ved Autoriteten og hele det personlige Forhold og Skolens Orden ledes til Agtpaagivenhed, Flid og gode Sæder, saa er der en meget kjendelig naturlig og tilsigtet Forskjel paa de øverste Trin. Det unge Menneske, der jo ved Udgangen af Skolen skulde have faaet Evne til selvstændig at benytte de forhaanden værende rige Midler til sin videre intellektuelle Udvikling i almindelig og speciel Retning og tillige til under eget An- og Tilsvar at arbeide paa sin Selvopdragelse, paavirkes jo i de sidste Aar af sin Skoletid i langt høiere Grad end tidligere af det trykte Ord og af de Ideer og Forestillinger, der indeholdes i dette; Fliden og Trosskaben stilles væsentlig under Ideernes og den vaagnede Samvittigheds Herredømme. Elevens Liv og Væren tager mere og mere en selvstændig Retning, langt mere uafhængig af Lærerens Eiendommelighed og Opfattelsesmaade. En personlig Existens kæmper nu, saavel i intellektuel som sædelig Henseende, efter sin Selvstændighed og Frihed. Eleven vil ikke ad Ønveie føres til Maalet, ikke længere drifte af en Andens Haand, han vil med egen Haand øse af de Kilder, der ogsaa have givet hans Lærere Næring og Indhold.

Om end disse Bestræbelser endnu ofte fremtræde fei-

tet og forgjøves søge efter en passende Form, ere de naturlige og berettigede. De maa anerkjendes og fremhjælpes paa dette Trin af Udviklingen, medens tidligere, uberettigede Forsøg i denne Retning maae betragtes og med var som Haand behandles som Træets for tidlig satte Sidegrene, som Gartneren bortskærer, for at Stammen kan vinde i Styrke til at sætte en kraftig Krone og bære levende Blomster og gode Frugter. Skolens Virksomhed indstrækker sig paa de øverste Trin væsentlig til at bestemme, hvad der skal læses, og at lede til og kontrollere en rigtig og fyldig Forstaaelse og levende og befrugtende Opsattelse og Tillegnelse af det Væste, altid med Endemalet for Diet.

Det personlige Forhold er mere som imellem en ældre og yngre Ven, der i Føllesskab betragte og fordybe sig i store Mesterværker, og hvor den Eldres dybere Interesse og modnere Forstaaelse leder den Yngre til at opfatte og blive befrugtet af Mesterens Ideer, Anstuelser og Forestillinger og at faae Die for og Herrerdomme over den eiendommelige Maade og store og forskellige Formrigdom, i hvilken menneskelig Viisdom, Kløgt og Indsigts fremtræder i de forskellige Videnskaber, der her ere Gjenstand for Undervisningen.

Disse Anhydninger turde være tilstrækkelige til at vise, at den opdragende Skoles Formaal, Indhold og Bestræbeller kun kunne opfattes og vurderes rigtigt ved en Betragtning af alle Undervisningstrin, og at det først derved bliver muligt at opdage det Centrum, omkring hvilket de forskellige Arter af Skoler danne ligesom koncentriske Kredse, større eller mindre, efter deres større eller

mindre Apparat af Dannelsesmidler. En udelukkende Betragtning af de øverste Klasser i en Latin-skole vil saare let føre til usfuldstændig Opfattelse og eensidig Burdering af „den opdragende Skole“ og være utsat for at tillægge en isoleret intellektuel Modenhed saavel hos Eleven som hos Læreren altfor stort Værd. Den blotte Faglærer og Fagmanden overhovedet vil være stærkt utsat for den Fare at sætte en isoleret Side af eller et enkelt Trin og Stadium i Barnets Udvikling som det Endemaaal, i hvil Belysning Barnets hele Skolevei lægges.

Kan saaledes kun en nøje Betragtning af alle Alders-trin og alle Arter af Skoler føre til en rigtig og fyldig Opfattelse af Begrebet, saa følger jo ligefrem heraf, at det, den opdragende Skole vil, maa vedrøre hvert enkelt Barn, hver enkelt Skole.

Og da det, den opdragende Skole tilsigter paa de enkelte Trin og sætter som sit Endemaaal, formeentlig er begrundet i og givet med Barnets Natur og Bestemmelse, altsaa ikke kan forandres, ikke kan sættes høiere eller lavere efter den Enkeltes Lust eller Behag, og da alle den opdragende Skoles Bestræbelser formeentlig kun tilsigter, for dens Bedkommende og i Medfør af de Midler, den har til sin Maadighed, paa bedste Maade at tilfredsstille Barnets naturlige Trang og Ret, saa følger jo deraf, at enhver Skole bør stræbe efter at være en opdragende Skole.

Der er altsaa efter vor Opfattelse ikke givet nogen Grund til Forargelse, naar den enkelte Skole vedkjender sig netop dette som Formaal for sine Bestræbelser, og derved tillige angiver det Standpunkt og den Maalestok, der bør anvendes ved Bedømmelsen af dens Væren og

Birkens. Kun ved at estervise, at den opdragende Skole tager feil af Barnets Natur, Bestemmelse, Trang og Ret, kan den enkelte Skole, der har dette Formaal, angribes i sin Rod; Alt, hvad der kun gaaer ud paa at vise oversete Banskeligheder eller Mangler i praktiske Bestræbelser for tilnærmedesviis at realisere Ideen, vil jo ligefrem tjene til at anvise Bestræbelserne bedre Veie og give dem ny Næring, større Kraft og skarpere Spore.

Det være os tilladt endnu at paapege en enkelt Indvending, der efter vor Formening ene er begrundet i en eensidig og feilagtig Opfattelse af „den opdragende Skole“; en Betragtning af nogle Enkelheder kan jo under tiden, som et mere konkret Eksempel, faste et klarere Lys over Gjenstanden end en almindelig Udvikling.

En fortsat Betragtning vil jo let gjøre det indlysende, at medens den opdragende Skole paa den ene Side med sit Formaal og i sin Virkemaade bestemt adskiller sig fra Fagskolen, saa træder den paa den anden Side i et nært og underligt Slægtsskabsforhold til Hjemmet, idet den har Endmaal fælles med det. Og det er netop den sidste Omstændighed, der har givet megen Anledning til Missforståelse og fremkalbt en virksom Agitation i modsat Retning.

At Hjemmet skal være opdragende og at Opdragelsen er dets Endmaal, derom er der jo ingen Tvivl; det Forargelige og for Hjemmet Nærgaaende stulde ligge i, at Børnesskolen betegner sit Endmaal med den samme Formel. Dette betegnes som et Indgreb i Hjemmets Ret, som en uberettiget Praxis, imod hvilken der paa det stærkeste maa advares.

Det er sandt, Hjemmet skal være opdragende, det er sandt, at Opdragelsen er Hjemmets Ret og Pligt og at Hjemmet har det endelige Ansvar for, hvorledes denne Opgave løses, fordi Hjemmet ene har Mhndighed til at bestemme, i hvad Retning og paa hvad Maade Opdragelsen skal virke. Vi finde ingen Ord for stærke, naar man derved tilsigter at estervise det Ansvar og den Forpligtelse, Hjemmet har i saa Henseende, og det vil vistnef være vanskeligt i Udtalelser om denne Gjenstand at estervise Noget, der peger i modsat Retning. Men jo mere levende Hjemmet erkjender sine Forpligtelser og føler Vægten af sit Ansvar, desmere vil det ogsaa nære det Ønske at kunne opfylde de det paahvilende Forpligtelser og fyldestgjøre det alvorlige Ansvar. Det er jo saa naturligt, at Hjemmet med større og større Alvor søger at klare sig saavel Opgavens Indhold som Omfanget af de Midler, der ere nødvendige til dens Løsning, og at det i Medfør deraf lægger en Plan for Opdragelsen. Men naar en forsat Undersøgelse nu giver det Resultat, at det ikke er i stand til med de Midler, der staae til dets Raadighed, ene at løse Opgaven i det Omfang, som det tilsigter, skulle det saa være det formeent at søge den Hjælp og Medvirking, som det føler Trang til? Der gjøres jo ikke Indsigelse imod, at det vælger en Guvernante eller Huuslærer eller at det sender Børnene i Skole eller sætter dem i en Opdragelsesanstalt, der gjøres kun Indsigelse imod, at den Skole, det vælger, skal være og virke opdragende. Saavidt vi have fulgt Forhandlingerne, ere imidlertid flige Indsigelser imod Skolens opdragende Virksomhed og Endemaaal kun fremsatte af

Mænd, hvis Virksomhed nøie er knyttet til Skolen, vi have ikke truffet nogen Fader eller Moder, der have fundet det anstødeligt og nærgaaende, at ogsaa Skolen paa bedste Maade søger at virke opdragende.

Det vilde jo ogsaa være en uløselig Modsigelse, om Hjemmet søger en Medhjælp til Opdragelsens Fremme og dog fritager denne Hjælp for Forpligtelse til at virke opdragende, ja endog nægter den Ret dertil. Det ligefrem Naturlige er dog vel, at den Hjælp, der søges af Hjemmet, ogsaa virker til samme Maal.

Dersom Hjemmet saae Opdragelsens Endemaal i og arbeidede hen paa, at den Unge erkjendte Erhvervelsen af en høi Stilling eller andre timelige Goder som sit Livs høieste Formaal, og i Medfør deraf søgte at fremkalde en overveiende Kjærlighed til og Uttraa efter disse Goder og at uddanne Evnen til Kløgtigen at opdage, beregne og benytte Konjunkturerne og navnligen at udfinde, hvorledes den menneskelige Skrøbelighed lettest kan overlistes og gjøres skattepligtig, saa vilde det dog være besynderligt, naar det alligevel sendte Ørnuene i Skoler, hvis Lærdom og Tugt virkede i modsat Retning. Konsekvensen heraf er jo saa aabenlys, at det maa ansees for overs্লødig nærmere at paavise den. De paa dette Punkt reiste Indsigelser imod, at Skolen vedkjender sig at være opdragende, kunne umuligen tages efter deres Ordlyd og nærmeste Mening, og det saa meget mindre, som Alle, hvis Udtalelser ere komne til vor Kundskab, dog etter have givet med den venstre Haand, hvad de i Forveien have taget med den høire, som oftest vel uden at den ene agter paa, hvad den anden gjør. Det er os endnu en Gaade, hvad der

kan have givet Anledning til disse Angreb. Tager den opdragende Skole muligen noget fra Hjemmet, saa at dette efterhaanden afkraeftes og gjøres udhugtigt til at virke opdragende i Medsør af sine særlige Midler? Ved Besvarelsen af dette Spørgsmaal bør man jo vel huske paa, hvor væsentlig forskjellige de Midler, som Hjemmet anvender i Opdragelsens Tjeneste, ere fra dem, som Skolen bruger. Medens Skolen væsentlig er henbiist til Ordet og Tugten, har Hjemmet jo Exemplets stærke Magt, den hele huuslige Orden, Familielivet og de forskjellige sociale Forhold til sin Raadighed. Medens Tyngdepunktet for Skolen ligger i Ordet og Tugten, ligger Hjemmets i Exemplets Magt, understøttet af den naturlige Kjærlighed imellem Børn og Forældre. Vi have aldrig seet Udtalelser fra den opdragende Skoles Side, der gaae ud paa at forandre dette naturlige Forhold, og hvorved der kan være lagt en Tendens for Dagen til at agere Hjem og overtage Hjemmets Hverv, eller at den har sagt til Hjemmet: Send I din Eders Børn til os, saa er det Hele klaret, baade med Underviisningen og med Opdragelsen, saa kunne I gjerne lægge Hænderne i Skjødet. Det vilde dog være ganske besynderligt og fortjente visinoek stærk Dadel, naar Skolen foruden sit allerede meget væskelige Hverv, endnu gif ud paa at faae sig overdraget Pligter, som den jo meget godt vidste, at den ikke kunde opfylde. En ganske anden Sag er det, naar Undersøgelsen gaaer ud paa, om Skolerne i det Hele taget lægge for meget Beslag paa Børnenes Tid ogsaa udenfor Skoletiden, saa at Familielivet og dets Paavirkning svækkes. Men Anker i denne Retning, der med Nette skulle træffe den

opdragende Skole, ville jo ikke ramme Ideen og Formaalet, men kun Mangler i de praktiske Bestrebelsler.

Hvæde vi saaledes som uberettigede maatte afvise de Angreb, der gjøres paa selve Ideen om den opdragende Skole, saa gives der derimod Twivl og Indsigelser, vi maae tillegge stor Vægt, ikke alene fordi de hyppig næres og fremsættes ogsaa af Forældre, men fordi de berøre en Side, hvor det er lettest at vække Twivl hos Andre.

Medens man nemlig maasee ikke vil indvende noget mod Ideens Sandhed i og for sig, dens theoretiske Berettigelse, det skjonne og ønskelige Maal, den peger hen paa, mener man dog, at det kun er en behagelig Drøm, Skolemænd og Forældre kunne have sammen, hvoraf der ikke vil kunne ventes praktiske Resultater, men som er magteslös ligeoverfor Forholdene. Dette er unægtelig et Punkt af største Bethydning for os og hver den, der arbeider i samme Maals Tjeneste; har man sat Alt ind paa Troen om Ideens Gjennemførighed, er man utsat for at tage Alt, naar denne med Øje bencægtes.

Spørgsmaalet er altsaa, om Forældre virkelig, som Forholdene ere, med Rimelighed kunne vente en virksom og velkommen Medvirkning af Skolen i Opdragelsens Tjeneste. Skal Svaret gives ikke fra et theoretisk og idealt, men fra et praktisk Standpunkt, ud af den rene, nøgne Virkelighed, saa vil det vistnok til forskjellige Tider lyde noget forskjelligt. Opgavens Løsning er jo i mange Tilfælde saa vanskelig, den menneskelige Natur saa skrøbelig, at det vel ikke er saa besynderligt, om der i Skolelivet gives mange Anledninger og kortere og længere Perioder, hvor den Enkelte betages af Forsagthed og Twivl, og hvor

Fristelsen til et Nei kommer til at ligge En nær. Dog det er vel ikke alene Skolemænd, der ere utsatte for flige Ansægtelser og Twivl, ogsaa samvittighedsfulde Forældre have vel mange Timer, i hvilke Troen svigter, og hvor de foruroliges af Twivl om det er givet dem at nedlægge Sæden og fremkalde Spiren hos deres Børn saaledes, at der kan ventes Evighedens Liv; de sande vel ogsaa tidt, at det ikke er givet Mennesket at bære Ideen, men at det er Ideen og Troen paa den, der bærer Mennesket.

Til andre Tider er Situationen igjen ganske anderledes, naar Troen atter faaer sit fulde Liv, opreiser Modet, vækker Lysten og styrker Kraften. Da tager man atter med freidigt Haab fat paa Arbeidet i den faste Overbeviisning, at det kan og vil hjælpe, naar man for Alvor søger den rette Wei, og ikke trættes af de Vansteligheder, man møder. Og dermed er ogsaa givet den første og væsentlige Betingelse for, at Spørgsmaalet, om der tør ventes nogen syndlig Hjælp for Hjemmet af den opdragende Skoles praktiske Bestræbelser skal kunne besvares bekræftende: en ved Troen paa Ideen fremkaldt og vedligeholdt Barme og Kraft. Hvem der kun halvt hengiver sig til Ideen, ligesom for at prøve, om den er sand, om der maa ske dog skulde være noget i det, der er taalt saa meget om, og som derfor mangler den Begeistring og Kraft, som ene en fast Overbeviisning og Kjærlighed til Sagen kan give, han vil blive støffet og ikke udrette Noget i denne Retning. Kun ved at give sig heel hen, leve i og med sin Gjerning, kan den Kraft vindes, for hvilken det barnlige Sind bøier sig, kun derved kan det Lys tændes, der stadigt viser os, ikke blot om vi udvortes gaae den

rette Bei, men om vi gaae denne Bei i den rette Aand. At en fast og inderlig Overbeviisning virkelig kan frembringe flige Virkninger, kan bære og opløfte paa saa vidunderlig en Maade, derom kan det ikke hjælpe at dispitere, det er Noget, der maa erfares. Det er det Mystiske ved Spørgsmaalet og tilsige det, hvorved Sagen paa den ene Sidelettes, paa den anden gjøres vanskelig, hvorved den vinder Tilhængere og Modstandere, baade opliver og opirrer. Det kan nu engang ikke være anderledes, her gives kun et Enten—Eller.

Medens nu maaskee Indsiglerne paa dette Punkt vise sig imødekommede, og man villig indrømmer, at dette kan være sandt for Enkelte og navnlig for Forældre, der i deres naturlige Kjørslighed til Børnene have en for en slig Opsattelse gunstig Betingelse, saa trænger den Twivl sig desto stærkere frem, om det vil være muligt for de Enkelte, der i større Dmfang, i en fuldstændig organiseret Skole, ville prøve paa at gjennemføre Ideen om den opdragende Skole, at finde Medarbeidere af samme Overbeviisning og Tro, og det i et saadant Dmfang, som en Skole har Trang til. Naar alene denne Skole har Brug for henved 40 Medarbeidere, saa er det vel ikke saa besynderligt, at Twivlen spørger, om det er muligt at faae Samstemning og Enhed tilveiebragt i en saa stor Kreds. I enhver større Organisme, være sig Fabrik eller Kontor, kommer det jo saa meget an paa den Enkeltes Quelighed og Paalidelighed; støder man allerede her ofte paa store Vanskeligheder, hvormeget mere maa det da ikke være Tilfældet i en Skole, hvor Materialet ikke saaledes kan gives i Hænderne, Arbeidet ikke kan sammen-

ſpøies af Andre efter en fremlagt Tegning ved Hjælp af Passer og Lineal, heller ikke kan vurderes efter Reglerne for Aftordarbeide eller en anden udvortes Maalestok. En Skole har jo absolut Trang til Medarbeidere, der have Bevidsthed om den Opgave, der skal løses, og om den Maade, hvorpaa den enkelte Gjenstand og den Enkeltes Gjerning overhovedet skal medvirke dertil. Foruden en vis intellektuel og sædlig Modenhed og Kjærlighed til Børn overhovedet, udfordres der jo tillige en ikke ringe Grad af Begavelse til at forståe den barnlige Natur og Evne til at kunne opfatte og beherske Phænomenerne i Børneverdenen. Der udfordres altsaa foruden Kundskaber, der ikke opblæse, og en Kjærlighed, der opbygger, tillige en pædagogisk Begavelse og Forberedelse, naar den Enkelte paa eget Ansvar skal kunne deeltage i Opgavens Løsning og den opdragende Skole fyldigt og med Sikkerhed skal næae sit Maal.

Men jo større de Fordringer ere, der uafviselig maae stilles, desto større blive ogsaa Vanskelighederne og dermed Twivlen, om disse Fordringer kunne tilfredsstilles efter Skolens Behov. Vi tilstaae aabent, at her berøres netop Hovedpunktet for den praktiske Gjerning, som giver de fleste og største Vanskeligheder; her kan man ikke frakjende den Twivl, der ofte udtales af Forældre, Grund og Berettigelse. Vi ansee det derfor for vor Pligt for Sagens Skyld ligefrem at udtale os om dette Punkt.

Kaster man Blifket paa Samfundetsforholdene og særlig paa den Krebs, en Skole er henviist til, naar den søger Medarbeidere, saa vil man snart erkjende, at Vilkaarene

ikke ere heldige, og at den herskende Tidsaand, der altid vil gjøre sin stærke Magt gjældende hos Massen, ikke er saa gunstig for en Udvifling i de ovenfor paapegede Retninger, som det funde ønskes. Er det allerede vanskeligt, at finde dem, der med Alvor og Kraft stræbe efter og have naaet en høiere intellektuel og sædelig Modenhed og dertil ere i Besiddelse af en naturlig Begavelse til Lærervirksomheden, saa vil det endnu være langt vanskeligere at træffe paa Mænd, der have anset en særlig pædagogisk Forberedelse for en nødvendig Betingelse for en begyndende Lærervirksomhed. Tilbudet om at overtage Timer gjøres som oftest uden Tanke om, at der udfordres mere og andet end at være en flink Student eller Kandidat; Skolen maa som oftest gjøre Afskald paa en pædagogisk Forberedelse og udviklet Bevidsthed og være fornøjet, naar der medbringes Modtagelighed for de Erfaringer og Paavirkninger, Skolen kan yde, og Billie til med Alvor og Selvkritik og med et aabent og uhildet Øje for mødende Phænomener at arbeide paa at afhjælpe de stedsindende Mangler. Dette er den nøgne, om end ingenlunde glædelige Sandhed; at finde Undtagelser i denne Retning maa betragtes som et særligt Held.

Den her nævnte Omstændighed maa naturligvis udøve en ugunstig Indflydelse paa en Skoles Væren og Virken, og er viistnok Årsag i, at der ofte ikke er et sandt Tillidsforhold imellem Hjemmet og Skolen. En nøiagtig Undersøgelse af de sidste Års Strid og Forhandling om Skolefagen, i hvilken jo ogsaa mange agtværdige og humane Mænd udenfor Skolen have deltaget, vilde maaskee nok

vise, at Grunden til den stærke Misstemning, der har hæret sig, ikke saameget vil være at søger i Mangler ved Undervisningsplanen eller Lærebøgerne, som i de Mangler, der ifølge den paagegede Omstændighed maa spores i al Undervisning, hvad enten den gives af Hushållerere eller i større eller mindre private eller kongelige Skoler. I saa Henseende kan der kun være Tale jom en Gradsforskjel. Den ofte omtalte og fra forskjellige Sider belyste Overlæsselse af Eleverne vil saaledes vistnok, hvor den virkelig findes og ikke er et Foster af Blødagtigheden, ofte findes væsentlig at have sin Grund i, at Arbeidet ikke paa de forskjellige Trin tilbørlig forberedes og fordeles fra Lærerens Side. Naar Læreren ikke alene selv er Herre over Stoffet, men ogsaa er i stand til at ordne det efter Elevernes Standpunkt og Forudsætninger, og til med Lyst, Klarhed og tilstrækkelig Kraft at behandle det saaledes, at det paa en forstandig og selvvirksom Maade opfattes og tilegnes af Eleverne, og han derhos søger at komme til Bished om, at den enkelte Elev igjennem Undervisningen virkelig er sat i stand til med de til hans Raadighed værende Hjælpemidler selvstændig og uden Hjælp at udføre sit Arbeide, saa ville Klagerne over Overlæsselse nok for største Delen forstumme. Forældre have som oftest ikke noget imod, at Børnene have Hjemmearbeide, der kræver Flid og selv af og til alvorlig Anstrengelse, naar de kun udføre det med Lyst og meget Herredømme over Stoffet; Misstemningen kommer først, naar Fliden og Anstrengelsen idelig viser sig gold, naar Barnet hverken veed ud eller ind og stadig spilder Tiden med famslende og til Intet førende Forsøg, der som oftest ende med ind-

stændig Anmodning om Hjælp. Om ogsaa selv den meest fuldendte Underviisning og pædagogiske Kunst ikke vil kunne forebygge alle slige Tilfælde — thi Hjemmets Indhold, Orden og hele Forhold til Barnet har i saa Henseende jo en stærk hemmende eller fremmende Indflydelse — saa vil det dog neppe kunne nægtes, at den anførte Mangel ved Underviisningens Praxis er Skyld i en stor Deel af den Misstemning, der har yttret sig. At de tilsigtede Forandringer i Underviisningsplanen paa nogen mærkelig Maade skulde kunne læge Bruddet imellem Hjemmet og Skolen, kunne vi ikke troe, og frygte for, at det Haab, der bygges derpaa, vil ende med en ny Skuffelse, saalænge Bestræbelsen ikke tillige gaaer ud paa at fremhjælpe det pædagogiske Moment i Underviisningen. Saalænge der selv hos philologiske Kandidater, der dog med Hensyn til deres Livsvirksomhed i Reglen ere henvist til Skolen og der fortrinsvwiis have Adgang til de øverste Poster som Overlærere og Rektorer, i Almindelighed maagjøres Afskald paa pædagogisk Fordannelse til deres Gjerning, som dog findes hos Medicinerne til deres Gjerning, tør man vel neppe vente gunstigere Forhold i det Hele taget, naar man søger Lærere.

Men der er endnu een Side af Sagen, vi ikke kunne lade uomtalt, naar de ærede Forældre skulle faae et nogenledes klart Begreb om de Banskeligheder, en Skole har at kæmpe med. Da det ikke staar i den private Skoles Magt varigt at knytte alle de Kræfter til sig, den har Brug for, saa kan den i mange Tilfælde kun gjøre Regning paa fortvarig Medvirking. Det vil derfor ikke saa sjeldent hændes, at en Lærer søger en fast Ansættelse eller

følger et andet specielt Livsmaal, naar han netop har faaet Die for, hvad det egentlig kommer an paa ved Undervisningen, og derved er bleven istand til at afbetale paa den Gjæld, i hvilken hans begyndende Lærervirksomhed maa have sat ham til Skolen. Det vundne Udbytte tages for største Delen ned og Gjælden efterlades for at forøges af en Anden: man lever saaledes i en bestandig Be-ghyndelse. Det er overflødig at eftervise, hvilket Arbeide og hvilke Ulemper dette medfører; Enhver, der i sin Virksomhed maa gjøre Brug af Medarbeidere, maa jo selv kunne danne sig en Maalestok til at vurdere dette med. Den offentlige Skole er jo i saa Henseende anderledes stillet, da den for en stor Deel kan gjøre Regning paa varig Medhjælp; om denne Fordeel imidlertid skulde opveies ved den Dinstændighed, at den private Skole lettere kan udsondre de Lærerkräfter, den efter kortere eller længere Prøve ikke troer at kunne være tjent med, maae vi lade være uafgjort; et forsøget og stadig vedvarende Arbeide vil dog altid falde af for den private Skole som Sammenligningens Resultat.

Det kan altsaa ikke nægtes, at der ere saa store Vanskeligheder at beseire, at Mange kunne blive stræmmede deraf og tabe Troen paa, at det kan hjælpe ad denne Bei at ville naae Malet. Naar vi alligevel blive ved at arbeide frem i den paapegede Æretning og efter Ebne og Eelighed medvirke til at vække og styrke Interessen dersor, saa er det fordi vi have den faste, ogsaa ved Erfaringen stadfæstede Overbevisning: at det kan hjælpe.

Om ogsaa ikke Alt, hvad der ønskes, kan naaes, om der ogsaa tids i en eller anden speciel Æretning for fortære

eller længere Tid maa slaaes en heel Deel af i de stillede Fordringer og gaaes paa Aftord med Banskelighederne, saa kan der dog udrettes saa meget, at det vel er den største Anstrengelse værd. Vi støtte os i saa Henseende ikke alene til vore egne Erfaringer i Børneverdenen, men ogsaa til mange Forældres Udsagn, der stadfæste, at Skolerne ikke alene skulde være, men i Virkeligheden kunne være og øste ere en Støtte og Medhjælp for Opdragelsens hele Gjerning.

Dg hvad navnlig de ovenfor paapegede Banskeligheder angaaer, saa ere vel Skolerne her henviste til at hjælpe sig selv saa godt de kunne. Det er imidlertid ikke her Stedet til at give en udtømmende Beskrivelse af en Skoles hele indre Organisme og af Alt, hvad der kan gjøres for at tilføre og bevare Skolerne samstemmende, dygtige Lærerkræfter, her kan kun gives enkelte Anhændinger.

Det er i saa Henseende en særlig heldig Omstændighed, at alle Bestræbelser i denne Retning ville finde en overordentlig stor Hjælp deri, at Ideen om den opdragende Skole først og fremmest viser sin vækkende og fængslende Kraft paa alle dem, der med naturlig Begavelse og Lust til Lærervirksomheden for Alvor ville virke i dens Tjeneste, saa at deres Gjerning for dem bliver til en Livsopgave. Hvem der saaledes er blevet greben af Ideen, opfatter ikke de Fordringer, der stilles, som vilkaarlige, individuelle og overdrevne; han erkjender dem derimod som begrundede i selve Opgaven og betingede ved Gjerningen.

Derved vil der efterhaanden dannes en fast Kreds af Lærerkræfter, der vil vøxe med de stigende Pligter og det forsøgede Arbeide, og hvoraf hver Enkelt føler sig solidarisk

ansvarlig med Hensyn til Opgavens Løsning og udfører sin Gjerning ikke efter en udvortes men efter en indvortes Maalestok. Det er en saadan Kreds af Lærerkræfter, der giver en Skoles Bestræbelser Kraft og Fasthed, og som ved Exempel og direkte Paavirkning medvirker til, at nhe tiltrædende Lærerkræfter, saavel yngre som ældre, efterhaanden ledes til tidlige og mere sikkert, end ellers vilde være Tilfældet, at faae det rette Syn og finde den rette Wei eller ogsaa bringes til Erkjendelse af, at der mangler dem væsentlige Betingelser til en harmonisk og frugtbart Samvirken.

Om ogsaa Begavelsen, Kundskaben og den Personlighed, den Enkelte kan lægge i Vægtskaalen, altid er og maa blive ved at være forskellig, saa kan der dog ved en saadan Samvirken tilveiebringes et beroligende Resultat.

Ogsaa fra Forældrenes Side kan og maa der i saa Henseende hdes en væsentlig Medvirkning. Det ligger jo i Sagens Natur, at Forældre i mange Tilfælde langt bedre end Skolen kunne iagttagte, hvorledes Eleven er stillet til sit Arbeide, til den enkelte Lærer og til Skolens Paavirkninger i det Hele taget. De have jo som oftest en saare gunstig Lejlighed til at opdage, om det ligger i Mangel paa Alvor i Forholdet til den enkelte Lærer eller til Skolen overhovedet, om det synes foranlediget ved Undervisningen, naar den enkelte Elev ikke med Troskab og Lyst hengiver sig til sit Arbeide, men derimod er letsindig og vil vise sig rasf overfor givne Paabud og Advarsler, eller om de foruroligende Phænomener have deres Grund i Barnets særlig vanstelige Naturel eller i Mangler ved den huuslige Opdragelse og Tugt. I sidste Tilfælde vil

jo den bedste Underviisning være spildt og den dygtigste Lærers Paavirkning være magtesløs; i første Tilfælde derimod kan det være en Hjælp, naar Skolen kommer til Kundskab om de Tagtagelser, der ere gjorte.

Om der ogsaa paa denne Maade og ved det, der ellers kan gjøres, end ikke raades God paa alle Mangler, og der altid maa blive tilsfredsstillende Resultater tilbage, saa vil det dog nok vise sig gjørligt at tilveiebringe Resultater, der kunne styrke Overbeviisningen om, at det kan hjælpe, og bekræfte Haabet, at det vil blive muligt derved at formindsk Manglerne. Inden den endelige Dom føldes, bør der desuden jo altid huskes paa, at enhver Stræben og enhver Virksomhed bører paa sine Mangler, og at det ikke med Billighed vil kunne ventes, at Skolen skulde være den eneste Undtagelse fra den almindelige Erfaring og være i stand til at afhjælpe alle Mangler; det bør anerkjendes, at der allerede er naaet et tilsfredsstillende Resultat, naar de formindskes i den Grad, at Maalset i det Væsentlige naaes. Desuden er det jo et stort Held, at den sunde, barnlige Natur er i stand til at kunne bære en heel Deel Mangler, uden at tage Skade deraf. Dette bevidnes jo af saa Mange, der tale om deres Ungdom og deres Skoleliv; selv meget udviklede og ener- giske Personligheder anerkjende jo ofte med Paafjønnelse, at deres Skoleliv har haft en sterk, varig og god Indflydelse paa dem, og det uagtet alle de Mangler, de tillige kunne eftervise. Et er i alle Tilfælde forudset, nemlig at der ved Siden af Svaghed findes Styrke, ved Siden af Mathed findes Kraft, og at Eleverne, foruden Lærere, der nøjes med den halve Kydighed, Opmærksomhed og

Flid, ogsaa have Lærere, der forlange og med Lethed kunne naae det Hele. Der kunde jo vel endogsaa næres Twivl om, hvorvidt Barnet vilde have godt af at være 5 à 6 Timer daglig kun under Paavirkning af slige energiske, absolut beherskende Lærere; mulig trænger den barnlige Naturs Økonomi til at have mattare Timer imellem de stærke, uden at vi dog ville forsvare den Paradox, at Skolen særlig skal gaae ud paa at tilfredsstille denne formodeude Trang; er Skolen kun i stand til at sørge for stærke Paavirkninger i tilstrækkeligt Omfang, saa vil Resten vistnok altid ganske godt komme af sig selv.

Ogsaa en Betragtning af den huuslige Opdragelse turde jo være egnet til noget at formilde den Dom, der fældes over Manglerne i den opdragende Skole. Der gives jo ingen Fader eller Moder, der ikke erkjender, at der findes store Mangler og Feilgrib i Hjemmets Opdragelse, og dog mene vi jo Alle, at det vilde være den største Ulykke for Barnet, naar Hjemmet varigt vilde tage Modet og Troen paa, at det kan hjælpe og at het er værdt at stræbe efter det høieste Maal. Saalænge den huuslige Opdragelse, uagtet den mulig ofte er ligesaa langt fra Ideallet som den opdragende Skole, dog erkjendes for en stor Besignelse for den barnlige Tilværelse, saalænge har ogsaa den opdragende Skole en berettiget og sikker Existens.

Daglige Karakterer.

At vi fra Begyndelsen af efter vor fulde Overbeviisning ikke kunde befremme os til den sædvanlige Brug af daglige Karakterer, men udtalte os meget bestemt imod dem, har flere Gange fremkaldt stærke Twivl og Indvendinger, og har ogsaa især tidligere hos ikke saa Forældre været en Anstødssteen, idet de ikke troede at kunne undvære en saadan stadig Burdering af de enkelte Resultater af deres Børns Arbeide. Vi have oftere fremstillet vor Anskuelse af denne Sædvane, hvorfor vi maatte ansee den for farlig, hvorledes vi mente den kunde undværes, og at vor Erfaring stadig her var en Støtte for vor Overbeviisning; ogsaa have vi søgt, hvor vi mærkede Trangen dertil, at udvide og fuldstændiggjøre det Apparat af Meddelelser, Skolen giver Hjemmet. Efterhaanden synes og saa denne Anskuelse at bane sig Bei og Forholdene at stille sig gunstigere. Flere af de offentlige Latinskoler, saaledes Frederiksborg og Odense, have faaet Tilladelse til at opgive den daglige Karakteergivning og have afgivet Vidnesbryd om, at de befinde sig vel derved. Ogsaa i vor nærmeste Kreds glæde vi os ved, at Twivlen efterhaanden bliver mindre, og som et Vidnesbryd om, hvorledes Stemningen noget har forandret sig selv hos dem, der have havt Betænkeligheder, tillade vi os at meddele nedenstaende Brev fra en Mand, der haade har Evne, Willie og Læjlighed til at gjøre Jagtagter og Sammensigninger.

„Som jeg engang leilighedsvis tillod mig at høre, var der hos mig opstaat Twivl om Rigtigheden af een Side af det System, hvorpaa Deres Skole var baseret.

Naar De nu i meget ærede Skrivelse af 9de d. M. har
 opfordret mig til at meddele Dem mine Bemærkninger i
 den Anledning, saa er dette ganske vist berettiget, forsaavidt
 som jeg dengang udtalte min Beredvillighed til at gjøre
 dette. Men naar jeg ikke desto mindre undlader at frem-
 komme med dem, saa vil De deri kun kunne føge en Til-
 fredsstillelse for Dem, idet Undladelsen er begrundet i, at
 min Twivl siden den Tid ikke er blevet bestyrket, men
 snarere svækket, og jeg naturligvis ikke kan føle mig op-
 fordret til at udtales eller søge at begrunde en Twivl, om
 hvis Berettigelse jeg ikke er overbeviist. Man er saa vant
 til i den daglige Karakteergivning i Skolerne at see den
 nødvendige Forbindelse mellem Skolen og Hjemmet, at
 man let fristes til at troe, at denne ikke kan være til uden
 hin, og for mig var der en særegen Anledning til at hen-
 vende Opmærksomheden herpaa, som jeg samtidigt havde
 Elever i Deres og en Skole med daglig Karakteergivning.
 Det forekom mig da, at de Meddelelser, som fra Deres
 Skole gives Hjemmet hver anden Maaned i en meget kort
 Form, i Forbindelse med den mere detaillerede Bedøm-
 melse eengang om Aaret, umuligt kunde sætte Hjemmet
 i stand til at følge Eleven og virke paa ham paa tilbørlig
 Maade i Overensstemmelse med Skolen, og at man alt-
 saa næsten ganske var henviist til at stole paa, at denne
 ikke behøvede Hjemmets Medvirking, de særegne Tilfælde
 undtagne, i hvilke den fandt sig foranlediget til specielt at
 henvende sig til den, — en Opgave, der, stillet paa denne
 Maade, syntes mig altfor omfattende for Skolen, der jo
 dog ikke saaledes kan befatte sig med hver enkelt Elev som
 Hjemmet. I Overlærer Lefoliis iøvrigt fortræffelige og

udtømmende Afhandling om Karaktervæsenet fandt jeg juist denne Side af Sagen svagest og mindst overbevisende behandlet. Men, som bemærket, mine Betænkeligheder ere blevne svækkede efterhaanden. Det synes mig mere og mere, efter den Leilighed, der er givet mig til at iagttagte den, at Deres Skole løser hin Opgave paa en tilsreds-stillende Maade, og at Meddeleserne, naar man først bliver fortrolig med denne Formi eller rettere lærer at forstaae den, danne et tilstrækkeligt Forbindelsesled med Hjemmet. Det vil da eiheller være første Gang, at en ny Idee, ud-sprungen af en klar Erkjendelse og gjennemført med Dyrghed, baner sig sin Vej gjennem Fordommen.

Med de bedste Ønsker for Deres Skoles Fremtid og i den Tro, at den Twivl, jeg har næret i den omhandlede Retning, ganske vil svinde, forbliver jeg o. s. v."

En Side af Reformbevægelsen.

Den Bevægelse, der i længere Tid har viist sig paa de høiere Skolers Omraade, den Kamp, der er ført med Hensyn til Undervisningens Maal, Indhold og de Hjælpe-midler, der bruges, har jo været af en saadan Natur, at vel Ingen er blevet uberørt deraf. Ikke alene Skolemænd, men ogsaa Mænd udenfor Skolen have givet Indlæg

i Sagen og derved godtgjort, at Gjenstandens Vigtighed erkendes i alle Kredse.

Det er imidlertid ikke vor Hensigt her at komme tilbage til de første Forhandlinger eller at gaae ind paa de enkelte Spørgsmaal, der ere komne frem under dem, og det saa meget mindre, som de Erfaringer, vi hidtil have funnet gjøre med Hensyn til Underviisningsplanen af 13de Mai 1850, endnu langtfra ere tilstrækkelig modnede. Naar vi saaledes hidtil ikke have følt, at Underviisningsplanen udøver et hindrende Tryk eller stiller overdrevne Fordringer, og ikke have funnet komme til Overbeviisning om, at den i og for sig kan give Anledning til den Uro, der har viist sig, og de stærke Klager, der ere fremkomne, saa kan det jo have sin Grund i manglende Erfaringer.

Medens vi saaledes personligen funde have ønsket, at Skolesagen havde faaet noget længere Tid til at modnes i, saa er dog Bevægelsen og Uroen bleven saa stærk, at det vel er paatængende nødvendigt, at den stilles, naar ikke Skolens indre Gjerning skal lide altfor meget derved, og det er under denne Forudsætning at vi foranlediges til i al Korthed at fremhæve en Side, som i de første Forhandlinger, saavidt os bekjendt, ikke er drøftet, uagtet den dog er af Vigtighed, saavel for Forældre som særlig for den private kombinerede Latin- og Realstole. Det synes os nemlig ikke at være kommet til Klarhed, om der principielt tilsigtes en større Adskillelse af eller større Tilnærmelse imellem den lærde og reale Dannelses Apparater, end der hidtil har fundet Sted, og hvilken Indflydelse mulige Forandringer i disse Rettninger ville have

paa de Latin- og Realskoler, der i deres Organisme hvile paa det hidtil gjældende Grundlag.

Den nuværende Orden er jo endnu meget ung, den blev jo først endelig grundlagt ved Skoleplanen af 13de Mai 1850, der vel kan betragtes som en foreløbig Fredsslutning imellem modsatte Anskuelser og en Overeenskomst imellem stridende Parter. Det væsentligste og mest indgribende Resultat, der vandtes derved, ligger vel i en større Tilnærmedse og dels viis Sammensmelting af Apparatet for den lærde og reale Dannelse, idet Latin og Græsk udsattes 2 Aar længere som befalede Læregjenstande og de reale Fag ogsaa fik større Vorgerret i Kredsen af de Læregjenstande, der væsentlig havde været Bærere for den lærde Dannelse. Dette Resultat er ikke alene betydningsfuldt med Hensyn til den høiere Dannelse, men har ogsaa haft en stor praktisk Betydning saavel for Skolerne, paa hvis indre Organisation det har udøvet en væsentlig Indflydelse, som ogsaa for en stor Deel Forældre.

Det erkjendtes jo i sin Tid og erkjendes jo endnu som en overordentlig stor Fordeel ved den vundne Fordeeling af Underviisningsstoffet, at Underviisningen indtil omrent det 12te Aar kan være fælles for studerende og ikke studerende Elever. Ikke alene blev der derved givet længere Henstand, inden en Beslutning om den fremtidige Dannelses Retning behøvede at tages, men det blev derved ogsaa i høi Grad lettere for mange Forældre, der ikke netop boe i en By med en høiere Skole, at give deres Børn en forsvarlig og brugbar Forberedelse og at kunne beholde dem 2 Aar længere i Hjemmet. Ogsaa for den

private Skole medførte den omtalte Omstændighed en speciel, men ikke uvigtig Fordeel. At kunne udsette en total eller delvis Adskillesse af Eleverne, eftersom der valgtes den lærdes eller reale Vei, to Aar længere, lettede Skolen Muligheden af at tilveiebringe et fuldstændigt Dan-nelsesapparat for begge Netninger. Saalænge Elevantallet nemlig ikke er saa stort, at der fra Begyndelsen kan dannes fuldstændig adskilte parallele Klasser, ville jo be pekunicere Øfre, en nødvendig Adskillesse medfører, blive saa meget større, jo tidligere denne gjøres nødvendig. At Skolen i to Aar længere kan samle Kræfter til at staae imod med paa de følgende Trin, er af stor praktisk Betydning, der meget forsøges ved det Misforhold, som der, uagtet de Let-tesser, den nuværende Orden medfører, dog saa ofte er og vil være i de øverste Klasser selv i større Skoler imellem det de yde og det de koste. For de private Skolers Ved-kommende, der selv skulle tilveiebringe alle Midler til deres Existens og Virksomhed, bør de økonomiske Hensyn ogsaa vel tillægges nogen Vægt, og Forældre, der søger disse Skoler og i sidste Instans skulle underholde dem, kunne vel med Rette nære det Ønske, at det Offer, deres Børns fuldstændige Uddannelse medfører, som allerede nu er stort, ikke uden den yderste Nødvendighed forsøges.

Da det nu desuden tør antages, at det maa have været særdeles vægtige Grunde, der have bragt Latin-skolens naturlige Værger til at indvillige i, at Latin udsættes to Aar længere og de reale Discipliner fil et større Raade-rum, og da der efter de vægtigste Bidnesbyrd ikke er spo-ret Tilbagegang i den Færdighed og Indsigt i Latin og

hele den Modenhed, der fremhjælpes ved Skoleundervisningen, saa før det vel ogsaa ventes, at den ved Overenskomsten af 13de Mai 1850 tilveiebragte totale Sammensmelting imellem den reale og lærde Dannelse indtil det 12te Aar og den større Tilnærmelse imellem disse for hele den øvrige Deel ikke uden tvingende Nødvendighed forandres i modsat Retning, ved at Adskillelsen atter gjøres større.

En saadan større Adskillelse vil jo unægtelig bevirkes, naar t. Ex. Latin atter indføres 1 eller 2 Aar tidligere, naar thdft Stiil ved Afgangsprøven bibeholdes for Realslister men afflaffes for Studerende o. s. v.; det turde være tvivlsomt, om den Fordeel, der tilsigtes naaet ved disse og lignende Forandringer, hvorved Adskillelsen imellem den lærde og reale Dannelse atter gjøres større, vil funne opveies af den Skade, den i en anden Retning utvivlsomt vil medføre, og de store Banskeligheder, med hvilke de private Latin- og Realskoler allerede nu have at kæmpe, ville ganske vist ikke derved blive ringere.

I al Fald vilde det være ønskeligt, om ved indtrædende Forandringer den Retning, i hvilken de skulle gaae, maatte træde bestemt frem, saa at det altsaa tydeligt funde sees, om der med Bevidsthed efterstræbes en Forandring, en større Tilnærmelse eller Adskillelse, i Forholdet imellem Undervisningsstoffet for den lærde og reale Dannelse, eller om en mulig Forandring i saa Henseende kun er en tilfældig Virkning af andre Aarsager uden Følger for Fremtiden. Thi det er ingen heldig Situation for en Skole ikke at vide eller kunne opdage, i hvilken Retning

Bevægelsen gaaer og vil føge Hvile, og saaledes være i Uvished om, hvorvidt den Organisme, den pleier og styrker, tør gjøre Regning paa et langt Liv eller snart maa forandres. Det, som Skolerne viistnok først og fremmest trænge til, er Fasthed i Standpunkt og Retning.

Særlige Meddelelser

fra

Latin- og Realskolen

paa Værnedamsveien 79 B

til

Elevernes Forældre.

Nr. 9b.

(Drengeskolen.)

Kjøbenhavn. — Trykt hos S. Trier, 1862.

Skoleesterretninger.

1ste Deel af Afgangsexamen for Studerende afholdtes ifjor, skriftlig den 27de Juni, mundtlig den 6te, 8de og 11te Juli. Undervisningsinspektøren, Conferensraad Mælbyg, var tilstede, og følgende Herrer udenfor Lærerpersonalet viste Skolen den Velwillie at deelteage i Censuren: Cand. theol. Schwartzbrem i Tysk, Professor Ingerslev i Frans, Dr. philos. Steenstrup i Geographi og Professor Prosch i Naturlære.

Til Prøven indstillede sig 9de Klasses 7 Disciple.
Udfaldet var følgende:

	Døsf.	Frans.	Geographi.	Naturhist.
Bang, Frederik . . .	Mg.	G.	Ug.	G.
Hasle, Carl . . .	Mg.	Mg.	Ug.	Ug.
Schneekloth, Martin	G.	Mg.	Mg.	Mg.
Schäffer, Edvard .	G.	Mg.	Mg.	Mg.
Stennese, Carl . . .	Mg.	G.	Ug.	Mg.
Thomsen, Frederik .	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.
Westerbye, Søren .	G.	Ug.	Mg.	Ug.

I Aar indstille følgende 7 Disciple af 9de Klassé sig til 1ste Deel af Afgangsexamen: Joachim Hagen, Jørgen Lindberg, Johan Nielsen, Osvald Petersen, Hans Schneefloth, Theodor Thalbitzer og August Thomesen.

Til Afgangsexamen for Realdisciple, som efter Ministeriets Bemhydelse i Aar afholdes for første Gang ved Skolen, indstiller sig 1 Discipel af 9de Klassé, nemlig Johannes Fog.

Skolen har i Aar haft 17 Klasser. Klasserne 1—5 ere Fællesklasser, og af disse er 1a og 1b, 2a og 2b, 3a1 og 3a2, 4a og 4b, 5a og 5b sideordnede Klasser; 7b er Realklasse, 7a Latinklasse, 6te, 8de og 9de Klassé have en studerende (a) og en Real-Afdeling (b), der i de fælles Discipliner undervises sammen; Afgangsklassen er kun Latinklasse.

Hag- og Timefordeling sees af omstaaende Oversigt. Dog maa her bemærkes: I 3die og 2den Klasserne anvendes de to Timer, der staae opførte under Historie og Geographi, blot til Geographi, medens den historiske Fortælling er henlagt under Underviisningen i Dansk; i 2den Klasserne og 3b er tillige hvad der meddeles af Naturhistorie henlagt under Geographiunderviisningen (3 Timer). I Afgangsklassen er der i de danske Timer tillige læst Størstedelen af Hammerichs svenske Læsestykker foruden flere udvalgte Stykker af den svenske Literatur; nogle af Klassens Elever have haft Underviisning i Hebraist.

Overfikt over Fag- og Tidssordelingen:

- Skolens Lærerpersonale bestaaer af:
- Hr. J. F. E. Andersen, Musikkærer: Sang.
 - E. Ankjær, Cand. philol.: Græst og Dansk med 7a og 8de Klasse.
 - J. L. Bang, Cand. theolog.: Dansk med 5te og 4de Klasse a.
 - C. Bredsdorff, Cand. theolog.: Dansk med 7b, 5b, 4b og 3a₂, Latin med 6a, Sang med 2b og 1ste Klasse a & b.
 - Chr. Bruun, Bibliotheksekretair: Latin med Afgangsklassen, Græst med 9de Klasse.
 - F. V. Bruun, Premierlieutenant: Gymnastik med 7b, 7a, 8de, 9de og Afgangsklassen.
 - R. S. Feveile, Kapitain, R. af D.: Historie og Geographi med 4b, 5b, 6te, 7b, 7a, 8de og 9de Klasse, har Inspektionen med Skolen.
 - H. C. Frederiksen, polyt. Examinand.: Skrivning med 2den Klasse b, Dansk med 1ste Klasse a & b.
 - H. Guldbrandsen, Cand. philos.: Engelst med 9b, 8b, 7b, 6b og 5te Klasse b.
 - C. F. Hansen, Gymnastiklærer: Gymnastik.
 - T. J. H. Haarlev, Lieutenant: Tyøst med 3b, Regning med 3a₁, 3a₂, 3b, Tegning med 3b og 2den Klasse a og b.
 - H. J. Hohlenberg, Landinspektør: Mathematik med 9b, Regning med 9b og 8b, geometrisk Tegning med 9b, 8b, 7b og 6te Klasse, Skrivning med 1ste Klasse a og b.

- Hr. D. Hohlenberg, Cand. theol.: Historie og Geographi med 5a og 4a, Geographi med 3de Klasse a1 og a2, Hebraisk med Afgangsklassen.
- C. F. C. Holm, Stud. med.: Naturhistorie med 4b, 4a, 5b, 5a, 6te og 7de Klasse b.
 - W. Holm, Krigssekreter: Skrivning.
 - P. J. Holmboe, Sproglærer: Engelsk med 5a og 4de Klasse a og b.
 - N. P. Jensen, Premierlieutenant: Dansk med 2a.
 - A. D. Türgensen, Stud. polyt.: Dansk med 3a1, Naturhistorie med 3a1—2, Geographi med 3b og 2den Klasse a og b.
 - N. C. Kirkegaard, Tegnelærer: Frihaandstegning.
 - R. S. Knudsen, Stud. phil.: Regning med 5a, 5b, 4a og 4b, Dansk med 3de Klasse b.
 - H. Krabbe, Dr. med.: Naturhistorie med 7a, 8de og 9de Klasse.
 - A. H. W. Larpent, Cand. polit.: Frans; Dansk med 6te Klasse.
 - A. Lorenz, Cand. philol.: Græsk og Historie med Afgangsklassen, Latin med 9de Klasse a.
 - H. C. Madsen, Gymnastiklærer: Gymnastik.
 - F. A. Milo, Cand. theol.: Latin med 8a og 7a, Dansk med 9de og Afgangsklassen.
 - L. Oppermann, Professor: Thys med 5b, 8de, 9de og Afgangsklassen.
 - S. R. Østenfeld, Cand. theol.: Bibelhistorie med 7b, 5a, 4b, 3b og 2den Klasse b.
 - Th. Nørdam, Cand. theol.: Religion med 8de, 9de og Afgangsklassen.

- Hr. C. A. Schjødt, Stud. math.: Matematik med
6te, 7b, 7a og 8de Klasse, Regning med 2a,
2b og 1ste Klasse a og b.
- H. Schneekloth: Regning med 7a, 7b og 6te Kl.
 - H. Schou, Dr. philos.: Thøft med 3a₂, 3a₁, 4b,
4a, 5a, 6te og 7de Klasse a og b.
 - J. D. Thomesen, Cand. theol.: Religion med 7a,
6te, 5b, 4a, 3a₁, 3a₂ og 2a, Dansk med 2b.
 - C. Thøfse, Cand. polytechn.: Matematik med
9a og Afgangsklassen, Naturlære med 8b, 9b
og Afgangsklassen.
-

Elevantallet, der i Juli f. A. var 304, er nu 322;
de ere saaledes fordeelte i Klasserne:

Afgangsklassen	7	5b Klasse	22
9de Klasse	{ a	7 4a —	26
	{ b	1 4b —	26
8de —	{ a	11 3a ₁ —	20
	{ b	5 3a ₂ —	18
7a —	21 3b —	25
7b —	8 2a —	27
6te —	{ a	13 2b —	17
	{ b	10 1a —	21
5a —	22 1b —	15

Da Skolen til næste Åar for største Delen seer sig i stand til fuldstændig at skille Realklasserne fra de studerende Klasser, ville Klassernes Navne for Thydeligheds Skyld blive forandrede, saa at deres indbryrdes Forhold lettere kan sees.

Der vil være 5 Fællesklasser (fra det 6te til det 12te Åar), der, naar Elevernes Antal gjør det fornuftigt, ville være delede i sideordnede Klasser (a—b). Dernæst vil der være 5 Latinklasser (fra 12—18 Åar) og 3 Realklasser (fra 12—16 Åar); 5te Latin- og 3die Realklasse, de to Afgangsklasser, ville være toaarige med efter Omstændighederne mere eller mindre deelt Undervisning for de to Afdelinger. 5te Latinklasse vil saaledes svare til den nuværende Afgangsklasse, 3die Latinklasse til 8a, 3die Realklasse til 8b og 9b, 1ste Latinklasse til 6a, 1ste Realklasse til 6b, 5te Fællesklasse til 5te Klasse, 1ste Fællesklasse til 1ste Klasse.

Skoleønnen er — foruden 3 Rdlr., der eengang for alle erlægges af hver Elev ved Indtrædelsen i Skolen efter de forskjellige Klasser:

i 1ste Fællesklasse . . .	3 Rdlr.	2 $\frac{1}{2}$	maanedlig,
i 2den og 3die . . .	4	— 2	—
i 4—5te Fælles=, 1—2den stud.= og Realklasse . .	5	— 2	—
i 3—5te stud.= og 3die Realkl.	6	— 2	— *)

*) Efter hvad der i Meddeleserne f. 1861 er antydet og motiveret, see vi os nemlig nu nødte til at ansætte Skolepengene højere for de øverste Klasser, da disse kun for en ringe Deel ere i stand til at dække de Udgifter, de medføre for Skolen.

Deeltagelsen i Dandseunderviisningen, der gives i de 6 Vintermaaneder, betales med 1 Rdslr. om Maaneden for dem, der ønske at deelstuge deri.

Af Søskende betaler det ældste Barn fuldt og ethvert af de øvrige 1 Rdslr. mindre om Maaneden, end de ellers skulde have betalt.

Skolefor nødenheder — saasom Lære- og Læse-, Regne-, Tegne- og Skrivebøger, og hvad der ellers bruges paa Skolen — kunne, dersom Forældrene ønske det, hvorom udtrykkelig Underretning ønskes, faaes paa Skolen til samme Priis som hos Boghandleren eller Papirhandleren. Det staaer imidlertid naturligvis Forældrene frit for at besørge det Fornødne selv; kun maa Skolen for Ordens Skyld forlange, at Skrive-, Stile- og Tegnebøger ere af samme Bestaffenhed som Skolens. Hver Elev medbringer Tavle, Pennehuus med Pen, Blant med Svamp, Madkasse og Gymnastiksko i en lille Pose.

Næste Skoleaar bruges følgende Bøger:

Femte studerende Klasse (Afgangsklassen).

Cicer. orat. ed. Madv. Cicer. Tuscul. disput. ed. Tischer. Horats. Virgilii Æn. Tacitus Agricola. Hjemmet Udvælg af Solvalder. Forsat. Madvigs lat. Gram. Ingerslevs Material. Boiesens rom. Antikvit. Tregders lat. Literaturhist. — Xenophons memorab. Soer. Homeris Ilias. Udv. Taler af Lysias ved Berg m. Komm. af Fibiger. Herodot. En Dialog af Plato. Tregders gr. Forml. Trehd. gr. Mythol. Balslevs Forklar. til Luthers Katek. Det nye Test. paa Græs og Danst. — Thriges Læreb. i den gl. Hist. Voer Middelaldr. og den nyere Hist. Allens Danmarks Hist. — Steens Algebrq. Jürgensens Geometri. Johnstrup de Chemiske Grundstoffer. Ørsteds mekan. Physik. Petersens kemiske Physik. Mundts mindre Astronomi. — Hammerichs svenske Læsesyltter.

Vjerde studerende Klasse.

Hjorts tydste pros. Lærebog. Jürs og Rung deutsche Dichter. Lorenzens tydste Stiilov. — Histaines lectures variées. Toepfer, nouvelles genevoises. Souvestre, sous la tonnelle. Ingerslevs franske Grammatik. — Balslevs Forklaring til Luth. Katek. Det nye Testament. Den nye Psalmebog. — Baupell Planterigets Naturhist. Lütvens Zoologi (den større). — Thriges Lærebog i den gamle Historie. Belschows Geographi. Et Atlas over den gamle Verden. — Steens Algebra. Jürgensens Geometri. — Ciceronis orat. selectæ ed. Madvig. Livius lib. 29—30, ed. Weissenborn. Terentii Heautontimorumenos. ed. Elberling. Boiesens rom. Antikviteter, 3die Udg. Madvigs lat. Gram. Ingerslevs Material. — Homers Odyssee. Xenophons Anabasis. Tregders græske Formlære. Tregders græske Mythologii. — Dorph Omrids af den nordiske Mythologi. Hammerich svense Læsestykker.

Tredie studerende Klasse.

Holsts danske Lærebøger. — Hjorts tydste pros. Lærebog. Jürs og Rungs deutsche Dichter. Lorenzens tydste Stiiloveller. — Schwob Dollé chrestomathie franç. Souvestre sous la tonnelle. Borringss franske Stiiloveller. Ingerslevs franske Grammatik. — Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus. Det nye Testament. Müllers Bibelhistorie i Tangs Udtog. Den nye Psalmebog. — Baupell Planterigets Naturhistorie. Lütvens Zoologi (den større). — Bohr den nyere Historie. Allens Danmarks Historie. Rimestads mindre Geographi. Crælev, den danske Stats Geographi. Et Atlas. — Jürgensens Geometri. Steens elementære Arithm. og Algebra. — Ciceronis orationes selectæ, ed. Madvig. Cæsar de bello Gallico. Ovidii Metamorphoses ed. Feldbausch. Madvigs lat. Grammatik. Ingerslevs Materialier til latinste Stile. — Xenophons Anabasis. Homers Odyssee, 1—12. Bog. Tregders græske Formlære. Et græst Lexikon (Arnejens).

Anden studerende Klasse.

Holsts danske pros. og poet. Lærebøger. — Hjorts tydste pros. Lærebog. Lorenzens tydste Stiilov., 3die Udg. Et tydst Lexikon (Grønbergs). — Ingerslevs franske Lærebog. Ingerslevs franske Grammatik. — Müllers Bibelhistorie i Tangs Udtog. Det nye Testamente. Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus. Den nye Psalmebog. — Baupell Planterigets Naturhistorie. Lütvens Zoologi (den større) 2den Udgave. — Bohrs nyere Historie. Rimestads mindre Geographi. Et Atlas. — Steens elementære Arithmetik. Jürgensens Geometri. — Madvigs latinste Grammatik. Ciceronis orat. sel. ed. Madvig. Cæsar de bello

Gallico. Et latinſt-danſt og danſt-latinſt Lexikon (Ingerslev). Tredgers gr. Formlære 3die Udg. Bergs gr. Lærebog, 1ſte Afd. 2den Udg. Xenophons Anabasis. — Bulls Sange, 1—3 Saml. Andersens toftem. Sange.

Førſte ſtuderende Klæſſe.

Holtſe danske pros. og poet. Lærebøger. — Rungſ tydſte Lærebog for de lavere Klæſſer med Ord bog. Rungſ tydſte Materialier. Rung, de tydſte Boſiningsformer. — Ahns franſte Lærebog ved Arlaud. Ingerslevs franſte Lærebog. Et franſt-danſt Lexikon (Borrings). — Müllers Bibelhistorie i Tangs Udtog. Den nye Psalmebeg. Det nye Testamente. — Bohr Middelalderens Hift. Nimestads mindre Geographi. Et Atlas. — Baupell Planterigets Naturhistorie. Lütkens Zoologi (den mindre). — Steens elem. Arithmetik. Steen Hovedformerne i Rummet. Schneekloths Regnebog, 2den Deel. — Lefoliis latinſte Lærebog. Maddiggs latinſte Grammatik (1862). — Bulls Sange til Skolebrug, 1—3 Samling. Andersens toftem. Sange.

3die Realklæſſe (Afgangsklæſſen).

Hjorts tydſte pros. Lærebog. Jürs og Rungſ deutsche Dichter. Lorenzens Stiilovelier. — Laſſens fr. Chrestomathi. Souvestre sous la tonnelle. Fistaine, lectures variées. Ingerslevs franſte Grammatik. — Listow, stories and sketches. Oliwer Twist. Fistaines eng. Stiilovelier. — Det nye Testament. Müllers Bibelhist. i Tangs Udt. Balslevs Forklaring til Lüthers Katechismus. Den nye Psalmebog. — Baupell Planterigets Naturhist. Lütkens Zoologi (den større). — Holtens Lære om Naturens alm. Love. Johnstrup de chemiske Grundſtoffer. — Steens Algebra. Jürgensens Geometri. — Allens Danmarks Historie. Bohrs mindre Verdenshistorie. Welschows Geographi. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog 2den Deel. — Dorphs Omrids af den nordiske Mythologi. Hammerich ſvenſte Læſestykker.

2den Realklæſſe.

Holtſe danske Lærebøger. — Hjorts tydſte prosaifte Lærebog. Rungſ tydſte Materialier. — Ingerslevs franſte Lærebog. Ingerslevs franſte Grammatik. — Listows eng. Lærebog, 2den Afd. Listow, stories and sketches. Listows eng. Stiilov., 2den Afd. Et engelsk Lexikon (Nostings). — Müllers Bibelhistorie i Tangs Udtog. Balslevs Forklaring til Lüthers Katechismus. Den nye Psalmebog. — Allens Danmarks Historie. Bohrs mindre Verdenshistorie. Nimestads mindre Geographi. Et Atlas. — Baupell Planterigets Naturhistorie. Lütkens Zoologi (den mindre). —

Steens elementære Arithmetik. Jürgensens Geometri. — Schneekloths Regnebog 2den Deel. — Bulls Sange til Skolebrug, 1—3 Samling. Andersens tostem. Sange.

1ste Fællesklasse.

Holsts danske pros. og poet. Læsebøger. — Runges tydste Læsebog for de lavere Klasser med Ordbog. Runges tydste Materialier. Rung, de tydste Boeningsformer. — Ahns franske Læsebog ved Arlaud. Ingerslevs franske Læsebog. Et fransk-dansk Lexikon (Borrings). — Müllers Bibelhistorie i Tangs Udtog. Den nye Psalmebog. Det nye Testamente. — Bohrs mindre Verdenshist. Rimestads mindre Geographi. Et Atlas. — Baupell Planterigets Naturhistorie. Lütkens Zoologi (den mindre). — Steens elem. Arithmetik. Steen Hovedformerne i Nummet. Schneekloths Regnebog, 2den Deel. — Listows eng. Læseb., 1—2 Afd. Listows Stiisøvelser, 1—2 Afd. — Bulls Sange til Skolebrug, 1—3 Samling. Andersens tostem. Sange.

Æmte Fællesklasse A. & B.

Holsts danske prosaistiske 6te Udgave og poetiske Læsebog, 5te Udgave. — Runges tydste Læsebog for de lavere Klasser med Ordbog. Runges tydste Materialier. Runges tydste Boeningsformer. — Ahns franske Læsebog ved Arlaud. — Listows eng. Læsebog, 1ste Afd. 3die Udgave. Listows Stiisøvelser, 1ste Afd. 2den Udg. — Baupell Planterigets Naturhistorie, 2den Udgave. Lütkens Zoologi (den mindre). — Müllers Bibelhistorie i Tangs Udtog. — Røfods fragmt. Historie. Rimestads mindre Geographi, 2den Udgave. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog 1ste D., 2den Afd. — Bulls Sange til Skoleb., 1—3 Saml. Andersens test. Sange.

Fjerde Fællesklasse A. & B.

Lefolii Fortællinger og Sagaer, 2den Saml. Holsts Smådigte. — Runges tydste Læsebog for de lavere Klasser med Ordb. Runges tydste Materialier. Runges tydste Boeningsformer. — Listows eng. Elementarbog, 5te Udg. — Müllers Bibelhistorie i Tangs Udtog. — Røfods fragment. Historie (1860). Rimestads mindste Geographi. Et Atlas. — Lütkens Zoologi (den mindre) 2den Udgave. — Schneekloths Regnebog, 1ste D. 2den Afd. — Bulls Sange til Skolebrug, 1—2 Samling.

Tredie Fællesklasse A. & B.

Lefolii, Fortællinger og Sagaer, 1ste Saml. Holsts Smådigte. — Schneekloths tydste Læsebog, 1ste D. — Müllers Bibel-

hist. i Langs Udt. (d. mindre). — Rimestads mindste Geographi.
Et Atlas. — Schneekloths Regnebog, 1ste D. 1ste og 2den Afd.
— Bull's Sange til Skolebrug, 1—2 Samling.

Aanden Fællesklassé A. & B.

Borgens og Mungs danske Læsebog, 1ste Kursus. — Schneekloths Regnebog, 1ste Deel 1ste Afd. — Bull's Sange til Skolebrug, 1ste Samling. — Et Atlas (Anfjær).

Første Fællesklassé.

Schneekloths Regnebog, 1ste D. 1ste Afd. En Kasse med Regnepinde (faaes paa Skolen). Jagds Læsebog for Begyndere.

Afgangsprøven for Realsdisciple.

Skriftlig.

Mandag d. 23de Juni Kl. 9 Dansk (Gjengivelse), Kl. 4
Regning.

Onsdag d. 25de Juni Kl. 9 Geometri, Kl. 4 Thøft.

Torsdag d. 26de Juni Kl. 9 Dansk (fri Opgave), Kl. 4
Arithmetik.

Fredag d. 27de Juni Kl. 9 geometrisk Tegning, Kl. 4
Engelsk.

Mundtlig.

Fredag d. 4de Juli Kl. 5 Historie og Geographi.

Løverdag d. 5te Juli Kl. 5 Naturlære, Arithmetik og
Geometri.

Mandag d. 7de Juli Kl. 5 Naturhistorie.

Tirsdag d. 8de Juli Kl. $7\frac{1}{2}$ Efterni. Franskt.

Onsdag d. 9de Juli Kl. 8 Form. Engelsk, Thøft.

Første Deel af Afgangsprøven for Studerende.

Skriftlig. Onsdag d. 25de Juni Kl. 4 Thøft.

Mundtlig. Fredag d. 4de Juli Kl. $5\frac{1}{2}$ Geographi.

Mandag d. 7de Juli Kl. $5\frac{1}{2}$ Naturhistorie.

Tirsdag d. 8de Juli Kl. 5 Franskt.

Onsdag d. 9de Juli Kl. 9 Thøft.

Aarsprøven 1862.

Den skriftlige Deel.

Afgangsklassen.

Torsdag d. 10de Juli Kl. 8 Latin, Kl. 11 Arithmetik.
 Fredag d. 11te Juli Kl. 8 Lat. Version, Kl. 11 Geometri.
 Løverdag d. 12te Juli Kl. 8 Dansk.

9de Klasse.

Torsdag d. 10de Juli Kl. 8 Latin, Kl. 11 Arithmetik.
 Fredag d. 11te Juli Kl. 8 Lat. Version, Kl. 11 Geometri.
 Løverdag d. 12te Juli Kl. 8 Dansk.

8de Klasse.

Torsdag d. 10de Juli Kl. 8 Latin (8a), Engelsk (8b),
 Kl. 11 Arithmetik.
 Fredag d. 11te Juli Kl. 8 Thysk, Kl. 11 Geometri.
 Løverdag d. 12te Juli Kl. 8 Dansk, Kl. 11 Regning (8b).

7de Klasse a.

Torsdag d. 10de Juli Kl. 8 Latin, Kl. 11 Arithmetik.
 Fredag d. 11te Juli Kl. 8 Thysk, Kl. 11 Geometri.
 Løverdag d. 12te Juli Kl. 8 Dansk, Kl. 11 Regning.

7de Klasse b.

Torsdag d. 10de Juli Kl. 8 Engelsk, Kl. 11 Arithmetik.
 Fredag d. 11te Juli Kl. 8 Thysk, Kl. 11 Regning.
 Løverdag d. 12te Juli Kl. 8 Dansk.

6te Klasse.

Torsdag d. 10de Juli Kl. 8 Latin (6a), Engelsk (6b),
 Kl. 11 Arithmetik.
 Fredag d. 11te Juli Kl. 8 Thysk, Kl. 11 Regning.
 Løverdag d. 12te Juli Kl. 8 Dansk.

5te Kl. a—b, 4de Kl. a—b, 3die Kl. a—z.
 Løverdag d. 12te Juli Kl. 8 Dansk, Kl. 10 Regning.

Den mundtlige Deel.

NB. Klasserne 1b, 1a, 2b, 2a og 3b examineres i Stuen i Bygningen Nr. 78—79 ved Siden af Skolebygningen; de øvrige i Skolebygningens Stue og 1ste Sal.

7a er ved Examinationen deelt i 2 Afdelinger efter Begyndelsesbogstavet i Elevernes Navne, i 8de og 6te Klasse examineres Studerende (a) og Realister (b) hver for sig.

Afgangsklassen.

(Stuen Nr. 4.)

Onsdag d. 9de Juli (1ste Sal Nr. 2) Kl. 8 Græst,
 Kl. 10 Historie.
 Tirsdag d. 15de Juli Kl. 11 Arithmetik.
 Onsdag d. 16de Juli Kl. 10 Religion, Kl. 4 Naturhist.,
 Kl. 6 Hebraisk.
 Torsdag d. 17de Juli Kl. 8 Latin, Kl. 10 Geometri.

9de Klasse.

(1ste Sal Nr. 4 og 5.)

Fredag d. 4de Juli Kl. 5 Græst.
 Løverdag d. 5te Juli Kl. 5 Historie, Kl. $5\frac{1}{2}$ Arithmetik.
 Mandag d. 7de Juli Kl. 5 Latin.
 Tirsdag d. 8de Juli Kl. $5\frac{1}{2}$ Geometri.
 Onsdag d. 9de Juli Kl. 8 Religion.

8de Klasse A.

(Stuen Nr. 1.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 8 Latin, Kl. 4 Historie,
 Kl. $5\frac{1}{2}$ Thøst.
 Onsdag d. 16de Juli Kl. 8 Geometri, Kl. 9 Religion,
 Kl. 4 Frans, Kl. 5 Arithmetik.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 8½ Græst, Kl. 10 Geographi,
Kl. 11 Naturhistorie.

8de Klasse B.

(1ste Sal Nr. 1.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 9 Arithmetik, Kl. 10 Naturlære,
Kl. 11 Historie, Kl. 6 Engelsk.

Onsdag d. 16de Juli Kl. 8 Naturhistorie, Kl. 9 Religion
(Stuen Nr. 1), Kl. 4 Tysk, Kl. 5 Fransk.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 8 Geographi, Kl. 9½ Geometri.

7de Klasse A. (A—J).

(Stuen Nr. 3.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 9 Historie, Kl. 10½ Religion
(i Nr. 2), Kl. 4 Latin, Kl. 5½ Fransk.

Onsdag d. 16de Juli Kl. 8 Geographi, Kl. 9 Arithmetik,
Kl. 4 Geometri (i Nr. 2), Kl. 5 Græst (i Nr. 2).

Torsdag d. 17de Juli Kl. 12 Naturhistorie, Kl. 1 Tysk.

7de Klasse A. (L—V.)

(Stuen Nr. 2.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 10½ Religion, Kl. 11½ Geometri,
Kl. 4½ Arithmetik, Kl. 5½ Historie.

Onsdag d. 16de Juli Kl. 9 Latin, Kl. 10½ Tysk, Kl. 11½
Naturhistorie.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 10 Græst, Kl. 11½ Fransk,
Kl. 12½ Geographi.

7de Klasse B.

(1ste Sal Nr. 3.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 8 Tysk, Kl. 9 Religion,
Kl. 10 Dansk.

Onsdag d. 16de Juli Kl. 8 Fransk, Kl. 9 Engelsk,
Kl. 5½ Historie og Geographi.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 8 Matematik, Kl. 9½ Natur-
historie.

6te Klasse A.

(1ste Sal Nr. 2.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 11 Naturhistorie, Kl. 12 Historie,
Kl. $5\frac{1}{2}$ Mathematik.

Onsdag d. 16de Juli Kl. $9\frac{1}{2}$ Danskt, Kl. $10\frac{1}{2}$ Latin, Kl. 12
Geographi, Kl. 5 Bibelhistorie.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 12 Thydst, Kl. 1 Transt.

6te Klasse B.

(1ste Sal Nr. 2.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 8 Danskt.

Onsdag d. 16de Juli (i Nr. 1) Kl. 10 Engelsk, Kl. 11
Historie; (Nr. 2) Kl. 4 Thydst, Kl. 5 Bibelhistorie.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 9 Geographi, Kl. 10 Transt;
(i Nr. 1) Kl. $11\frac{1}{2}$ Naturhistorie, Kl. $12\frac{1}{2}$
Mathematik.

5te Klasse A.

(Stuen Nr. 1).

Tirsdag d. 15de Juli Kl. $9\frac{1}{2}$ Thydst, Kl. 11 Regning;
(i Nr. 6) Kl. 4 Transt, Kl. $5\frac{1}{2}$ Historie.

Onsdag d. 16de Juli Kl. 10 Naturhistorie; (i Nr. 6) Kl. 4
Danskt, Kl. $5\frac{1}{2}$ Engelsk.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 12 Bibelhistorie, Kl. 1 Geographi.

5te Klasse B.

(1ste Sal Nr. 4.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 8 Geographi, Kl. 9 Naturhist.,
Kl. $10\frac{1}{2}$ Transt, Kl. 4 Engelsk, Kl. $5\frac{1}{2}$ Regning.

Onsdag d. 16de Juli Kl. 4 Historie, Kl. $5\frac{1}{2}$ Thydst.

Torsdag d. 17de Juli Kl. $11\frac{1}{2}$ Bibelhistorie, Kl. $12\frac{1}{2}$ Danskt.

4de Klasse A.

(1ste Sal Nr. 5.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 8 Geographi, Kl. 9 Regning,
Kl. $10\frac{1}{2}$ Engelsk.

Dinsdag d. 16de Juli Kl. 9 Thøft, Kl. 10½ Bibelhistorie,
Kl. 11½ Naturhistorie.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 11 Historie, Kl. 12½ Dansf.

4de Klasse B.

(Stuen Nr. 6.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 8½ Engelsf, Kl. 10 Bibelhistorie,
Kl. 11 Dansf.

Dinsdag d. 16de Juli Kl. 9 Historie, Kl. 10½ Regning.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 10 Thøft, Kl. 11½ Geographi,
Kl. 12½ Naturhistorie.

3die Klasse A 1.

(1ste Sal Nr. 5.)

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 4 Geographi, Kl. 5½ Dansf.

Dinsdag d. 16de Juli Kl. 4 Bibelhistorie, Kl. 5 Regning.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 8 Thøft, Kl. 9½ Naturhistorie.

3die Klasse A 2.

(1ste Sal Nr. 3 og 4.)

Tirsdag d. 15de Juli (i Nr. 3) Kl. 4 Bibelhistorie, Kl. 5
Thøft.

Dinsdag d. 16de Juli (i Nr. 4) Kl. 9 Naturhistorie,
Kl. 10½ Regning; (i Nr. 3) Kl. 4 Geographi.

Torsdag d. 17de Juli (i Nr. 4) Kl. 9 Dansf.

3die Klasse B.

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 4 Thøft, Kl. 5½ Bibelhistorie.

Dinsdag d. 16de Juli Kl. 4 Dansf.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 10 Regning, Kl. 11½ Geographi.

2den Klasse A.

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 11 Geographi.

Dinsdag d. 16de Juli Kl. 4 Dansf.

Torsdag d. 17de Juli Kl. 11 Regning, Kl. 12½ Bibelhistorie.

2den Klasse B.

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 4 Bibelhistorie, Kl. 5 Danskt.
Onsdag d. 16de Juli Kl. 10 Regning, Kl. 11 Geographi.

1ste Klasse A.

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 11 Danskt.
Onsdag d. 16de Juli Kl. 11½ Regning.

1ste Klasse B.

Tirsdag d. 15de Juli Kl. 10 Regning.
Onsdag d. 16de Juli Kl. 10 Danskt.

Sangprøve.

Onsdag d. 16de Juli Kl. 6 for 3a₁, 3a₂, 3b og 2.
Torsdag d. 17de Juli Kl. 2 for 7a, 7b, 6, 5a, 5b, 4a og 4b.

Fredagen den 18de Juli Kl. 12 prøves de anmeldte Elever.

Løverdagen den 19de Juli Kl. 9 foretages Censur og Opslytning.

Tirsdagen den 19de August Kl. 9 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære Examens indbydes Elevernes Forældre og hvem der ellers maatte interessere sig for Skolen.

Frederiksberg, i Juni 1862.

H. Schneekloth
(träffes daglig mellem 10—12).